

Przedmiotowy system oceniania. Klasa 1. Zakres rozszerzony

Temat lekcji	Ocena			
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra
1. Historia – periodyzacja, źródła	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> formułuje definicje terminów historia i prehistoria; wymienia różne rodzaje źródeł historycznych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady źródeł historycznych należących do różnych kategorii; przedstawia periodyzację dziejów wraz z cezurami poszczególnych epok 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia problemy, które wiążą się z podziałem dziejów na epoki; zwraca uwagę na wewnętrzne podziały w ramach poszczególnych epok; wyjaśnia, na czym polega krytyka źródła historycznego; wyjaśnia rolę archeologii w poznawaniu dziejów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia termin historiografia; wyjaśnia, na czym polega krytyka wewnętrzna i krytyka zewnętrzna źródła oraz dlaczego są one ona niezbędnym elementem interpretacji źródła; przedstawia, na czym mogą polegać fałszerstwa źródeł historycznych
I. Pradzieje i historia starożytnego Wschodu				
2. Źródła do historii starożytnej	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia różne rodzaje źródeł do historii starożytnej i podaje przykłady źródeł należących do różnych kategorii; wymienia materiały piśmienne wykorzystywane w starożytności i podaje przykłady języków, w których spisano źródła do tej epoki 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, z jakimi problemami stykają się historycy badający dzieje starożytne; wymienia metody datowania źródeł do historii starożytnej; przedstawia rolę archeologii w badaniach nad starożytnością 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje różne sposoby datacji stosowane w źródłach do historii starożytnej; zna różnice między kalendarzem słonecznym a księżycowym; podaje przykłady wydarzeń, od których w starożytności liczono czas 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym zajmują się nauki pomocnicze historii, i wymienia te z nich, które odgrywają ważną rolę w badaniach nad starożytnością
3. Najdawniejsze dzieje człowieka	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie tereny Żyznego Półksiężyca; wyjaśnia, na czym polegało przejście od koczowniczego do osiadłego trybu życia i umiejscawia w czasie ten proces; wskazuje kolejne przemiany cywilizacyjne związane z wykorzystywaniem metali 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia termin antropogeneza; przedstawia, jak żyli ludzie w okresach paleolitu i neolitu, używając nazw tych epok; wymienia przykłady dzieł sztuki z epoki paleolitu; umiejscawia w czasie rewolucję neolityczną i dostrzega, że był to proces długotrwały; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia proces antropogenezy; posługuje się poprawnie terminem rewolucja neolityczna; wymienia przyczyny i skutki rewolucji neolitycznej; charakteryzuje kolejne epoki w rozwoju cywilizacyjnym (od paleolitu do epoki żelaza) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> dzieli przyczyny i skutki rewolucji neolitycznej na społeczne, gospodarcze i kulturowe; wskazuje na mapie najstarsze znane nam osady neolityczne oraz podaje przybliżony czas ich powstania; charakteryzuje warunki naturalne obszarów, na których powstały najstarsze znane nam osady neolityczne (Jerycho i Çatalhöyük);

Temat lekcji	Ocena			
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra
		<ul style="list-style-type: none"> umiejszcawia w czasie kolejne epoki (od paleolitu do epoki żelaza) 		<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje grupy językowe indoeuropejską i semicką w kontekście prehistorii i starożytności
4. Starożytna cywilizacja Mezopotamii i pierwsze imperia	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie obszary Mezopotamii, przykładowe miasta sumeryjskie (Ur, Uruk) i zasięg imperium perskiego; rozumie i poprawnie stosuje terminy: system irygacyjny, pismo klinowe, politeizm, urbanizacja, Kodeks Hammurabiego, imperium, despotia wschodnia 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia w kolejności chronologicznej różne cywilizacje / państwa, które istniały w na obszarze starożytnej Mezopotamii (cywilizacja Sumerów, Assyria, Babilonia, Persja); charakteryzuje wierzenia starożytnych ludów Mezopotamii; przedstawia ustrój despotii wschodniej i organizację imperium perskiego 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia osiągnięcia cywilizacji starożytnej Mezopotamii; wymienia przyczyny upadku imperiów w Mezopotamii; przedstawia podziały społeczeństwa Babilonii w czasach Hammurabiego; formułuje zasadę prawną, na której opierał się Kodeks Hammurabiego 	<ul style="list-style-type: none"> umiejszcawia w czasie i przestrzeni imperium Sargona Wielkiego; przedstawia relacje władca–bóstwo (bóstwa) w starożytnej Mezopotamii; wymienia insygnia władzy monarszej w starożytnej Mezopotamii; porównuje osiągnięcia cywilizacji różnych ludów starożytnej Mezopotamii poprawnie posługuje się wszystkimi terminami wymienionymi w celach lekcji (system irygacyjny, politeizm, ziggurat, pismo klinowe, ustrój teokratyczny, despotia wschodnia, satrapia, urbanizacja)
5. Egipt faraonów	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie obszary starożytnego Egiptu z uwzględnieniem podziału na Górny i Dolny Egipt; wie, kto to był faraon; wymienia przykładowych bogów egipskich 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia strukturę społeczną starożytnego Egiptu; charakteryzuje ustrój polityczny starożytnego Egiptu; wymienia przykładowe osiągnięcia kultury egipskiej, w tym pismo; charakteryzuje gospodarkę starożytnego Egiptu z uwzględnieniem roli warunków naturalnych 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje pozycję poszczególnych grup społecznych w państwie egipskim; przedstawia osiągnięcia kultury i cechy charakterystyczne sztuki starożytnego Egiptu; charakteryzuje religię egipską i jej związki z funkcjonowaniem państwa; zna sposoby przedstawiania bogów w starożytnym Egipcie i rozpoznaje przykładowe wizerunki tych bóstw 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia związki między religią, sztuką i władzą w starożytnym Egipcie (np. mumifikacja zwłok, piramidy, faraon jako syn boga); wyjaśnia, dlaczego w starożytnym Egipcie kapłani zajmowali wysoką pozycję w hierarchii społecznej; zna symbole władzy faraona i porównuje je z insygniami władzy monarszej charakterystycznymi dla starożytnej Mezopotamii
6. Fenicjanie i lud Izraela	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie obszary Palestyny i najważniejsze miasta Fenicji (Tyr, Sydon, Byblos) oraz Kartaginę; wymienia zasady judaizmu; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia polityczną rolę Kartaginy w dziejach kolonizacji fenickiej; przedstawia dzieje starożytnego Izraela w kontekście biblijnych postaci Mojżesza, Dawida i Salomona 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przestawia rolę Fenicjan w starożytnym świecie śródziemnomorskim; przedstawia dzieje Izraela w kontekście biblijnej postaci Abrahama i niewoli babilońskiej; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia symbole ważne dla judaizmu i wyjaśnia ich znaczenie; wyjaśnia różnicę między świątynią jerozolimską a synagogą; przedstawia znaczenie języka hebrajskiego w dziejach Żydów;

Temat lekcji	Ocena			
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra
	<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się terminami: judaizm, Tora, Arka Przymierza, mesjasz, prorok, monoteizm, Talmud 		<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się terminami: rabin, synagoga, świątynia jerozolimska 	<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się poprawnie wszystkimi terminami wymienionymi w celach lekcji (monoteizm, Tora, Talmud, Biblia, prorok, Arka Przymierza, synagoga, rabin, diaspora, szabat)
7. Starożytne cywilizacje Indii i Chin	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie obszary starożytnych cywilizacji Indii i Chin oraz miasta Mohendźo-Daro i Harappę; • przedstawia podstawowe zasady hinduizmu, buddyzmu, taoizmu i konfucjanizmu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia podziały społeczeństwa starożytnych Indii, posługując się terminami wana i kasta; • wymienia przykładowe osiągnięcia cywilizacji starożytnych Indii i Chin 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje cywilizację doliny Indusu; • porównuje hinduizm i buddyzm; • wyjaśnia związki konfucjanizmu z funkcjonowaniem państwa; • wymienia osiągnięcia starożytnych cywilizacji Indii i Chin 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zmiany sytuacji politycznej w starożytnych Chinach; • wymienia dzieła piśmiennictwa starożytnych Indii; • porównuje ustroje starożytnych Indii i Chin; • przedstawia rolę Ariów w historii starożytnych Indii
II. Świat starożytnych Greków				
8. Początki cywilizacji greckiej	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie tereny Półwyspu Bałkańskiego i opisuje jego warunki naturalne; • pokazuje na mapie zasięg kultury minojskiej i mykeńskiej; • wymienia niektóre cechy polis 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje kulturę minojską; • wymienia zabytki kultury mykeńskiej; • przedstawia cechy polis i wyjaśnia związek między jej powstaniem a warunkami naturalnymi na Półwyspie Bałkańskim; • wymienia ustroje występujące w polis; • wymienia niektóre przyczyny wielkiej kolonizacji greckiej i umiejscawia ją w czasie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje kulturę mykeńską; • charakteryzuje ustroje polis greckich; • wyjaśnia przyczyny wielkiej kolonizacji greckiej; • pokazuje na mapie obszar skolonizowany przez Greków; • wymienia etapy zakładania kolonii 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia pogląd, że polis była wspólnotą obywateli; • przedstawia kontakty Greków z Fenicjanami w czasie wielkiej kolonizacji; • przedstawia skutki wielkiej kolonizacji greckiej
9. Ateny i Sparta	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie tereny Sparty (polis i ziemie przez nią podbite); • pokazuje na mapie tereny Aten (polis i Attykę); • wymienia organy władzy w Sparcie; • wymienia organy władzy w Atenach w V w. p.n.e.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowe uprawnienia organów władzy w Sparcie; • charakteryzuje wychowanie spartańskie; • charakteryzuje demokrację ateńską w czasach Peryklesa; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia związki między wychowaniem spartańskim a funkcjonowaniem polis; • charakteryzuje grupy społeczne występujące w Sparcie; • przedstawia reformy Drakona i Klejstenesa; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jak wychowanie spartańskie wpływało na kulturę; • przedstawia cele polityczne Sparty; • przedstawia rolę Likurga w historii Sparty; • uzasadnia pogląd, że w Sparcie panował ustrój oligarchiczny;

Temat lekcji	Ocena			
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra
	<ul style="list-style-type: none"> wymienia grupy społeczne w Sparcie i wskazuje, kto miał prawa polityczne; wymienia grupy społeczne w Atenach i wskazuje, kto miał prawa polityczne w V w. p.n.e.; rozumie termin spartańskie warunki 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób Perykles zachęcał obywateli Aten do udziału w życiu publicznym 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje społeczeństwo ateńskie; ocenia zalety demokracji 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia reformy Solona; ocenia wady i zalety demokracji
10. Wojny grecko-perskie i ich następstwa	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie Maraton, Termopile, Salaminę; przedstawia przykładowe przyczyny i skutki wojen grecko-perskich; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia ekspansję perską w Azji Mniejszej i jej konsekwencje; opisuje przebieg wojen grecko-perskich; przedstawia konsekwencje rywalizacji Aten i Sparty w II połowie V w. p.n.e. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia skutki wojen grecko-perskich; wyjaśnia, co pozostało do dziś z tradycji wojen grecko-perskich; wyjaśnia przyczyny dominacji Aten i Sparty w świecie greckim 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje sytuację miast greckich w Azji Mniejszej i wyjaśnia, co miało na nią wpływ; przedstawia rywalizację w świecie greckim w IV w. p.n.e.
11. Społeczność polis. Religia, teatr i sport w życiu Greków	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowych bogów greckich i ich atrybuty, rozpoznaje ich wizerunki; wymienia przykładowe dzieła literatury greckiej i ich autorów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje religię grecką; przedstawia formy kultu w starożytnej Grecji; przedstawia rolę teatru i sportu w życiu starożytnych Greków 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia sytuację niewolników i wyjaśnia ich rolę w gospodarce greckiej; przedstawia rolę literatury w życiu starożytnych Greków; przedstawia rolę wyroczni w życiu starożytnych Greków (szczególnie wyroczni delfickiej) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje życie rodziny greckiej; wyjaśnia związki sportu i teatru z religią starożytnych Greków; posługuje się poprawnie wszystkimi terminami zawartymi w celach lekcji
12. Nauka, sztuka i architektura w Grecji archaicznej i klasycznej	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia okresy występujące w kulturze greckiej i podaje czas ich trwania; wymienia najważniejsze poglądy Sokratesa i Arystotelesa; rozpoznaje style architektoniczne i daje przykłady zabytków architektury greckiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia najważniejsze poglądy Platona i wie, jakie szkoły założyli Platon i Arystoteles; wie, kto to byli sofści, i zna przykładowych jońskich filozofów przyrody; charakteryzuje rzeźbę grecką i wymienia najbardziej znanych rzeźbiarzy greckich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia poglądy jońskich filozofów przyrody; charakteryzuje malarstwo greckie, w tym malarstwo wazowe; przedstawia historiografię grecką 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje różnice w sztuce greckiej między okresem archaicznym a klasycznym; przedstawia różnicę w opisywaniu historii między Herodotem a Tukidydesem; posługuje się poprawnie wszystkimi terminami zawartymi w celach lekcji

Temat lekcji	Ocena			
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra
13. Aleksander Wielki i hellenizm	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie Macedonię i tereny opanowane przez Aleksandra Macedońskiego; • wymienia najważniejsze bitwy stoczone przez Aleksandra Wielkiego; • rozumie pojęcie kultura hellenistyczna 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia działania Filipa II wobec Greków; • wymienia przykładowe działania Aleksandra Wielkiego w stosunku do ludów podbitych; • wyjaśnia pojęcie monarchia hellenistyczna; • wymienia przykładowe osiągnięcia kultury hellenistycznej i ich twórców; • przedstawia założenia stoicyzmu, epikureizmu, cynizmu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje reformy Filipa II w Macedonii; • charakteryzuje politykę Aleksandra Wielkiego na podbitych terenach; • przedstawia sytuację w imperium Aleksandra Macedońskiego po jego śmierci; • wyjaśnia rolę, jaką odegrała Aleksandria w Egipcie w rozwoju kultury hellenistycznej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia trwałość działań podejmowanych przez Aleksandra Wielkiego na Wschodzie; • przedstawia specyfikę kultury hellenistycznej; • porównuje sztukę helleniską (klasyczną) z hellenistyczną

III. Rzym i świat śródziemnomorski pod rzymskim panowaniem

14. Początki dziejów Rzymu i narodziny Imperium	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie Półwysep Apeniński i Rzym; • pokazuje na mapie obszary opanowane przez Rzymian; • przedstawia organizację terenów podbitych w Italii i poza nią; • wymienia podstawowe grupy obywateli rzymskich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje warunki naturalne Półwyspu Apenińskiego i Półwyspu Bałkańskiego; • charakteryzuje armię rzymską; • przedstawia rzymskie podboje w okresie republiki, umieszczając je w czasie; • wskazuje różnice w organizacji terenów podbitych w Italii i poza nią; • wymienia ludy zamieszkujące Półwysep Apeniński 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje początki Rzymu; • charakteryzuje Etrusków; • omawia przyczyny ekspansji terytorialnej Rzymu, przedstawia wojny puniczne oraz wyjaśnia ich przyczyny i skutki; • wyjaśnia źródła konfliktu między grupami społecznymi w Rzymie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia związek symboliki związanej z Rzymem z legendą o założeniu miasta; • przedstawia wpływy etruskie w starożytnym Rzymie; • przedstawia przemiany ustrojowe w VI w. p.n.e.
15. Państwo rzymskie w II-I w. p.n.e.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia najważniejsze urzędy republiki rzymskiej i ich przykładowe kompetencje; • przedstawia strukturę społeczeństwa rzymskiego; • charakteryzuje dyktaturę Cezara 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje położenie niewolników w Rzymie; • charakteryzuje ustrój republiki rzymskiej; • przedstawia reformy braci Grakchów; • przedstawia przekształcenia w armii rzymskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny zmian w strukturze społecznej Rzymian; • wyjaśnia związki między przekształceniami społecznymi i gospodarczymi a funkcjonowaniem państwa; • wymienia przykładowe przyczyny wojen domowych w Rzymie; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny i skutki wojen domowych w I w. p.n.e.; • ocenia wpływ obywateli na podejmowanie decyzji w okresie republiki; • wskazuje na mocne i słabe strony ustroju republikańskiego; • przedstawia przekształcenia ustrojowe za rządów Oktawiana Augusta

Temat lekcji	Ocena			
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra
			<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na elementy monarchiczne, oligarchiczne i demokratyczne w ustroju republiki rzymskiej 	
16. Państwo i społeczeństwo rzymskie w I–II w. n.e.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie rozrost Imperium Rzymskiego w okresie cesarstwa; przedstawia zakres władzy cesarskiej; przedstawia sytuację niewolników w cesarstwie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia udział różnych grup społecznych w sprawowaniu władzy; wyjaśnia pojęcie romanizacji; umiejscawia w czasie rozwój terytorialny cesarstwa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co wpływało na sytuację materialną i polityczną różnych grup społecznych; wymienia czynniki wspierające proces romanizacji; przedstawia życie rodziny rzymskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co wzmacniało władzę cesarzy w okresie pryncypatu; porównuje położenie niewolników w starożytnej Grecji i starożytnym Rzymie; wyjaśnia, co i w jaki sposób sprzyjało romanizacji; wyjaśnia termin <i>pax Romana</i>
17. Kultura Imperium Rzymskiego	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia budowle charakterystyczne dla Rzymu; wymienia przykładowych autorów rzymskich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje literaturę i filozofię rzymską, podaje przykłady dzieł i ich autorów; wskazuje na specyfikę prawa rzymskiego (formułowanie norm ogólnych); przedstawia funkcje budowli rzymskich (łuk triumfalny, akwedukt, termy) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje wpływy greckie w kulturze rzymskiej; przedstawia cechy sztuki rzymskiej; przedstawia założenia urbanistyczne miasta rzymskiego; wymienia twórców kultury rzymskiej i ich dzieła 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia znaczenie prawa rzymskiego, przytaczając przykładowe zasady prawa rzymskiego obowiązujące do dziś; porównuje cechy rzeźby greckiej i rzymskiej; ocenia wpływ kultury antycznej na późniejsze epoki
18. Religie tradycyjne i rozwój chrześcijaństwa	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowych bogów rzymskich i ich atrybuty; pokazuje na mapie pierwsze gminy chrześcijańskie; wymienia zasady chrześcijaństwa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje religie tradycyjne w Rzymie; przedstawia sytuację w Palestynie w I w. p.n.e.; przedstawia przyczyny rozprzestrzeniania się chrześcijaństwa w świecie rzymskim; przedstawia strukturę gmin chrześcijańskich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę kultu cesarskiego; wyjaśnia przyczyny prześladowań chrześcijan przez władze rzymskie; przedstawia rolę św. Pawła 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje politeizm grecki z politeizmem rzymskim; opisuje symbolikę związaną z chrześcijaństwem; przedstawia rolę biskupów i wzrost znaczenia niektórych z nich
19. Kryzys Imperium Rzymskiego i upadek cesarstwa na Zachodzie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie orientacyjny podział na część wschodnią i zachodnią cesarstwa; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny kryzysu cesarstwa w III w.; charakteryzuje reformy Dioklecjana; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia przemiany społeczno-gospodarcze w cesarstwie w III w.; wyjaśnia konsekwencje kryzysu cesarstwa w III w.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje najazdy germańskie na Rzym w IV i V w.; przedstawia konsekwencje tych najazdów dla Cesarstwa Rzymskiego;

Temat lekcji	Ocena			
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra
	<ul style="list-style-type: none"> wymienia różnice między częścią wschodnią a zachodnią Cesarstwa Rzymskiego; wyjaśnia pojęcia: tetrarchia i dominat 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia przyczyny upadku cesarstwa zachodniorzymskiego 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia zmianę pozycji religii chrześcijańskiej w Cesarstwie Rzymskim w IV w. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co spowodowało przetrwanie cesarstwa wschodniorzymskiego; przedstawia proces kształtowania się doktryny chrześcijańskiej (sobór w Nicei)
IV. Kształtowanie się średniowiecznej Europy				
20. Źródła do historii średniowiecza	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia rodzaje źródeł do historii średniowiecznej i podaje ich przykłady 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę archeologii i źródeł niepisanych w poznawaniu historii średniowiecznej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje specyfikę źródeł średniowiecznych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę języka, obyczaju, krajobrazu jako źródeł historycznych; charakteryzuje nauki pomocnicze historii
21. Powstanie państw barbarzyńskich na gruzach cesarstwa zachodniego	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie obszary zajęte przez Longobardów i Franków; przedstawia rolę św. Benedykta z Nursji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia proces kształtowania się państwa Franków; pokazuje na mapie obszary Cesarstwa Rzymskiego, na których powstawały państwa barbarzyńskie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co wpłynęło na trwałość państw barbarzyńskich, które powstały na gruzach cesarstwa; przedstawia rolę św. Augustyna 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia wzajemne relacje między ludnością rzymską a germańską; przedstawia rolę papieża Grzegorza Wielkiego
22. Bizancjum – nowy Rzym	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie obszar cesarstwa bizantyjskiego; pokazuje na mapie obszary zajęte przez cesarza Justyniana; przedstawia podział w religii chrześcijańskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje rządy cesarza Justyniana; wymienia cechy kultury bizantyjskiej i przykładowe zabytki sztuki bizantyjskiej; wymienia cechy ustroju cesarstwa bizantyjskiego; charakteryzuje chrześcijaństwo wschodnie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje ustrój i gospodarkę cesarstwa bizantyjskiego; charakteryzuje sytuację polityczną po śmierci cesarza Justyniana; przedstawia konsekwencje schizmy wschodniej; przedstawia konflikty wewnętrzne na tle religijnym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny schizmy wschodniej; ocenia zasługi cesarza Justyniana dla cesarstwa bizantyjskiego; wskazuje na związki i wpływy cesarzy bizantyjskich w Kościele
23. Arabowie i świat islamu	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie obszary opanowane przez Arabów; wymienia filary islamu; wymienia dwa najstarsze odłamy islamu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia działalność Mahometa; wyjaśnia różnice między odłami islamu; przedstawia podział polityczny świata muzułmańskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia organizację polityczną i religijną świata arabskiego po przyjęciu islamu; charakteryzuje kulturę arabską; wymienia czynniki jednoczące świat arabski 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia gospodarczą rolę Arabów; ocenia wpływ kultury arabskiej na kulturę europejską; wyjaśnia, co i w jaki sposób wpływało na jedność świata arabskiego oraz jego ekspansję

Temat lekcji	Ocena			
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra
24. Monarchia Karola Wielkiego	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie obszar monarchii frankijskiej za panowania Karola Wielkiego; • przedstawia dążenia Karola Wielkiego do odnowienia Cesarstwa Rzymskiego; • pokazuje na mapie postanowienia traktatu w Verdun 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia na mapie etapy ekspansji państwa Franków; • podaje definicję monarchii patrymonialnej; • przedstawia organizację państwa Franków 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy renesansu karolińskiego i przykładowych twórców; • charakteryzuje okres rządów Pepina Małego (Krótkiego); • wyjaśnia, dlaczego i w jaki sposób Karol Wielki dążył do odnowienia Cesarstwa Rzymskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje gospodarkę monarchii Karola Wielkiego; • uzasadnia pogląd, że państwo frankijskie było monarchią patrymonialną; • wyjaśnia, dlaczego mówimy o renesansie karolińskim; • wyjaśnia przyczyny rozpadu monarchii frankijskiej
25. Europa pokarolińska i początki feudalizmu	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie państwa, które powstały po rozpadzie monarchii karolińskiej; • wymienia obowiązki wasala i seniora; • wyjaśnia, co był hold lenny 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje system lenny; • opisuje włość ziemską, zwracając uwagę na jej cechy charakterystyczne i wpływ na gospodarkę 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia genezę systemu feudalnego; • przedstawia proces powstawania Francji i Rzeszy; • charakteryzuje rolnictwo wczesnośredniowieczne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację miast we wczesnym średniowieczu; • wskazuje różnice między systemem feudalnym a systemem lennym
26. Kształtowanie się państw w północnej, środkowej i wschodniej Europie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie pierwsze państwa słowiańskie; • pokazuje na mapie główne trasy wypraw wikingów; • przedstawia rolę Cyryla i Metodego w rozwoju cywilizacyjnym Słowian 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia proces powstawania państwa czeskiego i Rusi Kijowskiej; • wymienia podstawowe różnice między kręgami cywilizacji chrześcijańskiej w Europie Środkowo-Wschodniej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia proces powstawania państw wielkomorawskiego i węgierskiego; • wyjaśnia przyczyny i konsekwencje wypraw Normanów; • przedstawia genezę Słowian 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia wkład świętych Cyryla i Metodego w rozwój kulturalny Słowian; • wyjaśnia różnice między dwoma kręgami kultury chrześcijańskiej w Europie Środkowo-Wschodniej
27. Władze i idee uniwersalne – cesarstwo, Kościół, kultura	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia działania Ottona I i Ottona III zmierzające do odnowy Cesarstwa Rzymskiego; • przedstawia spór papieża Grzegorza VII z królem Henrykiem IV; • wymienia przykładowe cechy architektury romańskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowe przyczyny kryzysu w Kościele w X–XI w.; • przedstawia przykładowe reformy podjęte przez papieży i sobory; • wymienia postanowienia konkordatu wormackiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje sztukę romańską; • porównuje cesarstwo ottońskie z karolińskim pod względem zasięgu terytorialnego; • wyjaśnia przyczyny kryzysu w Kościele X–XI w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje cesarstwo ottońskie z karolińskim pod względem idei władzy cesarskiej; • przedstawia, w jaki sposób po sporze o inwestyturę Kościół uniezależnił się od władzy świeckiej; • wiąże przyczyny sporu o inwestyturę z pozycją władcy w państwie
28. Powstanie państwa polskiego	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny chrztu Mieszka I; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie tereny przyłączone przez Mieszka I; • przedstawia skutki przyjęcia chrztu; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje stosunki polsko-czeskie; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co miało wpływ na kształt stosunków polsko-niemieckich i polsko-czeskich za Mieszka I;

Temat lekcji	Ocena			
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra
	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia organizację państwa Mieszka I 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje stosunki Mieszka I z Niemcami 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia organizację plemienne na ziemiach polskich 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę <i>Dagome iudex</i>; ocenia rolę chrztu i organizacji kościelnej w umacnianiu państwa Mieszka I
29. Monarchia piastowska do 1138 r.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie granice państwa piastowskiego około roku 1000 i 1138; przedstawia okoliczności i postanowienia zjazdu gnieźnieńskiego; przedstawia wojny polsko-niemieckie za panowania Bolesława Chrobrego i Bolesława Krzywoustego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje dążenia Bolesława Chrobrego i Bolesława Śmiałego do wzmocnienia niezależności państwa polskiego; charakteryzuje ekspansję Bolesława Krzywoustego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje stosunki polsko-niemieckie za pierwszych Piastów i wyjaśnia, co wpływało na ich kształt; wymienia przyczyny osłabienia państwa za panowania Mieszka II; przedstawia proces odbudowy państwa przez Kazimierza Odnowiciela; przedstawia konflikt Bolesława Śmiałego z biskupem Stanisławem 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia, które wydarzenia z okresu panowania pierwszych Piastów były najważniejsze z punktu widzenia niezależności państwa; przedstawia konflikty w tonie dynastii za panowania pierwszych Piastów; wyjaśnia przyczyny osłabienia państwa za panowania Mieszka II
30. Społeczeństwo, gospodarka i kultura w czasach pierwszych Piastów	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia strukturę administracyjną państwa pierwszych Piastów; wymienia przykładowe zabytki kultury romańskiej w Polsce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje kulturę romańską w Polsce; przedstawia przekształcenia w rolnictwie w okresie panowania pierwszych Piastów; wymienia obowiązki poddanych księcia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę ośrodków wczesnomiejskich w monarchii piastowskiej; przedstawia rolę wsi służebnych; wskazuje na związki kultury romańskiej w Polsce z kręgiem kultury łacińskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> uzasadnia pogląd, że monarchia pierwszych Piastów miała charakter patrymonialny; wyjaśnia rolę handlu w monarchii pierwszych Piastów; przedstawia kulturę przedchrześcijańską na ziemiach polskich
V. Rozkwit średniowiecza				
31. Wieś i miasto w Europie Zachodniej	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia pozycję i zobowiązania ludności chłopskiej w XIII w.; opisuje organizację przestrzeni miejskiej; posługuje się terminem prawo miejskie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje zmiany, które zachodziły w technice rolnej w XII–XIII w.; charakteryzuje władze i strukturę społeczną mieszkańców miasta; przedstawia rolę Hanzy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia i ocenia konsekwencje rozwoju rolnictwa; wskazuje związki organizacji przestrzeni miejskiej z funkcjonowaniem miasta; charakteryzuje handel średniowieczny (XII–XIII w.) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia rolę miast w rozwoju gospodarki średniowiecznej; porównuje rytm życia wiejskiego i miejskiego oraz wyjaśnia, co na niego wpływało; przedstawia konflikty społeczne w mieście średniowiecznym (XIII w.)
32. Władza i społeczeństwo w Europie Zachodniej	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia podział społeczeństwa na stany; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia proces kształtowania się stanów; charakteryzuje system lenny; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia konsekwencje rozwoju systemu lennego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia różnice między systemem (społeczeństwem) feudalnym a systemem lennym;

Temat lekcji	Ocena			
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra
	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia proces kształtowania się monarchii stanowej w Anglii; • przedstawia okoliczności zwołania Stanów Generalnych we Francji 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację we Francji i Anglii w XIII w. 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje różnice w sytuacji społeczno-politycznej w Anglii i Francji w XIII w.; • przedstawia sytuację w Rzeszy w XII–XIII w. 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację w Italii w XII–XIII w.; • charakteryzuje politykę cesarzy wobec miast włoskich
33. Krucjaty i zagrożenia zewnętrzne Europy	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie obszar objęty wyprawami krzyżowymi; • pokazuje na mapie zasięg imperium mongolskiego w XIII w.; • wymienia przykładowe przyczyny i skutki krucjat; • wymienia przykładowych przywódców krucjat 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie Królestwo Jerozolimskie; • wymienia przyczyny i skutki krucjat, dzieląc je na polityczne, gospodarcze, religijne; • wymienia zakony rycerskie i uczestników krucjat; • przedstawia najazdy Mongołów na Europę Środkowo-Wschodnią 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie państwo utworzone przez krzyżowców na Bliskim Wschodzie; • wyjaśnia związki między sytuacją w Europie a poparciem dla wypraw krzyżowych; • przedstawia rolę zakonów rycerskich; • charakteryzuje imperium mongolskie; • przedstawia etapy rekonkwisty 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego można uznać za krucjaty walkę z poganami w Europie; • charakteryzuje specyfikę krucjaty ludowej i czwartej krucjaty; • przedstawia przenikanie się wpływów kulturowych między Wschodem a Zachodem w wyniku krucjat
34. Kościół i kultura europejska rozkwitła w średniowieczu	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy stylu gotyckiego w architekturze; • wymienia zmiany, jakie zaszły w formach pobożności w pełnym średniowieczu; • wymienia nowo powstałe zakony i wyjaśnia, czym różniły się od istniejących wcześniej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rolę uniwersytetów; • charakteryzuje nurt filozofii średniowiecznej – scholastykę; • przedstawia rolę nowych zakonów; • rozpoznaje w przykładowej budowli gotyckiej charakterystyczne cechy stylu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rolę św. Tomasza z Akwinu; • charakteryzuje tematykę literatury średniowiecznej; • wyjaśnia, co w XIII w. świadczyło o silnej pozycji papieża 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje poglądy katarów; • przedstawia poglądy średniowiecznych filozofów na państwo; • wyjaśnia, w jaki sposób różne formy przekazu w kulturze oddziaływały na społeczeństwo średniowieczne
35. Polska dzielnicowa – przemiany polityczne i zagrożenia zewnętrzne	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie poszczególne dzielnice i wymienia ich pierwszych władców; • pokazuje na mapie straty terytorialne Polski w okresie rozbicia dzielnicowego; • wymienia państwa i ludy, które zagrażały księstwom piastowskim 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zagrożenia zewnętrzne państwa polskiego w okresie rozbicia dzielnicowego; • charakteryzuje zagrożenie mongolskie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jaki cel miały zasady pryncypatu i senioratu wprowadzone przez Bolesława Krzywoustego; • przedstawia walki synów Bolesława Krzywoustego o władzę zwierzchnią; • przedstawia ekspansję zakonu krzyżackiego w XIII w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny wzrostu zagrożenia zewnętrznego; • przedstawia ekspansję Brandenburgii; • charakteryzuje monarchię Henryków Śląskich

Temat lekcji	Ocena			
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra
36. Społeczeństwo, gospodarka i kultura Polski dzielnicowej	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia główne postanowienia aktów lokacyjnych; wymienia przykładowe skutki kolonizacji na prawie niemieckim 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia organizację władz we wsiach i miastach lokowanych na prawie niemieckim; charakteryzuje układ przestrzenny miasta lokowanego na prawie niemieckim; przedstawia podział społeczeństwa na stany; wymienia kroniki z XII–XIII w. i najstarsze zabytki w języku polskim 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny kolonizacji na prawie niemieckim; wyjaśnia różnice między kolonizacją niemiecką a kolonizacją na prawie niemieckim; wymienia przykładowe zabytki kultury polskiej XII–XIII w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny kształtowania się stanów; wyjaśnia, jakie wydarzenia polityczne wpłynęły na wzmocnienie odrębności poszczególnych stanów; przedstawia rozwój gospodarczy ziem polskich i wskazuje, jaką rolę odgrywały w nim lokacje; przedstawia sytuację ludności żydowskiej na ziemiach polskich
VI. Schyłek średniowiecza				
37. Kryzys społeczno-ekonomiczny i wielkie konflikty polityczne w Europie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie obszar ekspansji Turków Osmańskich; wymienia przyczyny i skutki wojny stuletniej; wymienia przyczyny kryzysu gospodarczego w II połowie XIV w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę Joanny d'Arc; przedstawia poglądy husytów; przedstawia etapy ekspansji osmańskiej; wymienia skutki kryzysu gospodarczego w II połowie XIV w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę Jana Husa; wskazuje na specyfikę sytuacji gospodarczej Europy Środkowo-Wschodniej w II połowie XIV w.; wyjaśnia wpływ wojny stuletniej na sytuację w Anglii i Francji w XIV–XV w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny i skutki rozwoju husytyzmu w Czechach; wyjaśnia przyczyny zawarcia unii florenckiej; wyjaśnia konsekwencje upadku Konstantynopola
38. Władze uniwersalne i państwa Europy Zachodniej	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia termin schizma zachodnia; wymienia przyczyny osłabienia władzy cesarskiej; wymienia postanowienia Złotej Bulli Karola IV 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny i skutki schizmy zachodniej; przedstawia sytuację we Francji w XIV–XV w.; charakteryzuje nurt koncyliaryzmu w Kościele i przedstawia działania jego zwolenników 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia specyfikę sytuacji politycznej we Włoszech w XIV–XV w.; wyjaśnia przyczyny i skutki osłabienia władzy cesarskiej; przedstawia proces dążenia władców do suwerenności na przykładzie Francji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia sytuację w Hiszpanii w XIV–XV w.; wyjaśnia związki między dążeniem do suwerenności państw a przemianami wewnętrznymi w tych państwach
39. Państwa w środkowej, wschodniej, i północnej Europie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie obszar państw w XIV w.: Czechy, Węgry, państwo krzyżackie, Wielkie Księstwo Litewskie, Wielkie Księstwo Moskiewskie; charakteryzuje rozwój państwa krzyżackiego w Prusach 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rozwój państwa moskiewskiego; przedstawia przemiany w Czechach i na Węgrzech w XIV i XV w.; przedstawia wpływ państwa krzyżackiego na kulturę Europy Środkowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia konflikty w Czechach wynikłe z panowania dynastii Luksemburgów; charakteryzuje sytuację na Rusi w XIII–XIV w.; charakteryzuje sytuację wewnętrzną w Wielkim Księstwie Litewskim 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcie unii kalmarskiej; przedstawia rolę Nowogrodu Wielkiego; wyjaśnia związki między sytuacją wewnętrzną a zagrożeniami zewnętrznymi dla państwa litewskiego; wyjaśnia wyjątkowość malarstwa Andrieja Rublowa

Temat lekcji	Ocena			
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra
40. Zjednoczenie ziem polskich i budowa Królestwa Polskiego	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie ziemie, które mieli pod swoim panowaniem Przemysł II, Wacław II, Władysław Łokietek w 1320 r. i Kazimierz Wielki w 1370 r.; • wymienia skutki konfliktu polsko-krzyżackiego za panowania Władysława Łokietka; • wymienia skutki konfliktu polsko-krzyżackiego za panowania Kazimierza Wielkiego; • wymienia działania gospodarcze Kazimierza Wielkiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia czynniki jednoczące ziemie polskie w XIII w.; • charakteryzuje stosunki polsko-krzyżackie za panowania Władysława Łokietka i Kazimierza Wielkiego; • wymienia etapy jednoczenia ziem polskich przez Władysława Łokietka; • charakteryzuje politykę wewnętrzną Kazimierza Wielkiego w dziedzinie administracji i prawa; • wymienia postanowienia przywileju koszyckiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co sprzyjało działaniom władców piastowskich zmierzających do zjednoczenia ziem polskich, a co je utrudniało; • charakteryzuje stosunki polsko-czeskie za panowania Kazimierza Wielkiego; • przedstawia okoliczności objęcia władzy przez Ludwika Węgierskiego; • wyjaśnia, jakie korzyści odniosła Polska z ekspansji na Ruś Halicką 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia rolę koronacji w procesie jednoczenia ziem polskich; • ocenia, co było największym osiągnięciem, a co największą porażką Kazimierza Wielkiego; • charakteryzuje rządy Andegawenów w Polsce; • wyjaśnia, dlaczego monarchię Kazimierza Wielkiego nazywamy monarchią stanową; • poprawnie posługuje się terminem Korona Królestwa Polskiego
41. Unia Polski z Litwą. Panowanie Władysława Jagiełły	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny unii w Krewie; • wymienia postanowienia unii w Krewie; • wymienia postanowienia pierwszego pokoju toruńskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje stosunki polsko-krzyżackie za panowania Jagiełły; • wymienia postanowienia przywileju jedlnieńskiego-krakowskiego; • wyjaśnia, dlaczego Władysław Jagiełło wydał przywileje; • wymienia przykładowe konsekwencje unii polsko-litewskich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia postanowienia unii w Horodle; • wyjaśnia, czy unia w Horodle była w pełni unią personalną; • przedstawia rolę Pawła Włodkowica w sporze z Krzyżakami; • wymienia postanowienia przywilejów szlacheckich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację na Litwie po przyjęciu chrztu; • przedstawia rolę królowej Jadwigi; • przedstawia konsekwencje unii dla Polski i Litwy na różnych płaszczyznach
42. Polska i Litwa w średniowieczu pod rządami Jagiellonów	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie obszar Prus Królewskich i Prus Zakonnych; • wymienia postanowienia drugiego pokoju toruńskiego; • wymienia postanowienia przywilejów cerekwicko-nieszawskich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia konsekwencje drugiej unii polsko-węgierskiej; • przedstawia okoliczności powołania na tron Kazimierza Jagiellończyka; • charakteryzuje stosunki polsko-krzyżackie za panowania Kazimierza Jagiellończyka; • przedstawia genezę zwołania sejmku dwuizbowego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje politykę zagraniczną Kazimierza Jagiellończyka; • przedstawia rolę i pozycję możnowładztwa za panowania pierwszych Jagiellonów; • wyjaśnia, dlaczego stany pruskie występowały przeciwko Krzyżakom 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia, czy politykę zagraniczną Kazimierza Jagiellończyka można określić mianem polityki dynastycznej; • wyjaśnia, jakie działania rycerstwa i króla doprowadziły do stałego zwoływania sejmów walnych
43. Gospodarka i społeczeństwo Polski w XIV i XV w.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia etapy rozwoju folwarku pańszczyźnianego; • wymienia postanowienia statutu piotrkowskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację miast w Polsce w XV w.; • wyjaśnia, co wpływało na rozwój miast; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jaki sposób rozwój folwarku pańszczyźnianego ograniczał możliwości rozwoju miast i wsi; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje drogi awansu społecznego w XV w.; • przedstawia kształtowanie się małej rodziny w późnym średniowieczu

Temat lekcji	Ocena			
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra
		<ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie szlaki handlowe przechodzące przez Polskę 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia zmiany w strukturze społeczeństwa polskiego; • przedstawia pozycję rycerstwa i możnowładztwa w XV w. 	
44. Kultura polska późnego średniowiecza	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykłady zabytków sztuki gotyckiej i piśmiennictwa późnego średniowiecza z terenów polskich; • wymienia przykłady zabytków w języku polskim 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje sztukę gotycką w Polsce; • przedstawia zasięg sztuki gotyckiej poza rdzennymi ziemiami polskimi; • charakteryzuje rolę Uniwersytetu Jagiellońskiego w rozwoju nauki polskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rolę władców polskich w rozwoju sztuki gotyckiej w Polsce; • charakteryzuje rozwój szkolnictwa w Polsce i możliwości kształcenia się kobiet 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny rozwoju piśmiennictwa w języku polskim; • wskazuje na wpływy bizantyjskie w kulturze polskiej
45. Koniec średniowiecza i spadek po epoce	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia stosowanie różnych cezur końca średniowiecza; • wymienia przykładowe osiągnięcia średniowiecza; • przedstawia formy kontaktów Europejczyków z innymi kręgami kulturowymi 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia różnego rodzaju kryzysy u schyłku średniowiecza; • pokazuje na mapie rejony Europy, gdzie pojawiły się nowe prądy w kulturze; • wymienia, co łączyło, a co dzieliło Europę w średniowieczu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny różnego rodzaju kryzysów u schyłku średniowiecza; • przedstawia nowe prądy w kulturze w XV w.; • wyjaśnia, co wpływa na różną ocenę średniowiecza 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny pojawienia się nowych prądów w kulturze u schyłku średniowiecza; • wyjaśnia, co pozostało jako spuścizna średniowiecza